

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep.
0030 Oslo

Oslo, 29. september 2011

Endringer i åndsverksloven – tiltak mot krenkelsers av opphavsrett på internett m.m.

Vi viser til departementets høringsbrev av 19. mai d.å., med tilhørende høringsnotat med forslag til lovendringer, ref 2011/02036 ME/MEI EAB:elt.

Generelt

Dramatikerforbundet vil gjerne gi sine kommentarer til forslagene. Vi fokuserer primært på overordnede politiske problemstillingene knyttet til forslagene.

Vi opplever at de foreslåtte endringene ikke medfører store realitetsendringer i gjeldende rettstilstand, på bakgrunn av den eksisterende konsesjonsordning iht. personopplysningsloven og domstolsavgjørelser mht. utlevering av abonnementsopplysninger bak IP-adresser.

Vi opplever de to første forslagene, forslaget om endringer i forbindelse med registrering og behandling av IP-adresser, og forslaget om tilgang til abonnements identitet, for hovedsakelig å være en klargjøring av gjeldende rett. Forslaget om innføring av hjemmel til sletting eller blokkering av nettsted ser vi som et tiltak i gjennomføringen av opphavsdirektivet og er således en oppfyllelse av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

Vi er derfor tvilende til om de foreslåtte endringene – uten en brevmodell – i praksis vil kunne endre særlig mye på rettighetshavernes situasjon, kanskje bortsett fra de aller mest åpenbare og konsentrerte rettighetskrenkelsene fra et fåtalls store nettsteder.

Utvikling av lovlige tjenester

Dramatikerforbundet er positive til at ny teknologi skaper nye plattformer for publisering av våre arbeider. Vi er derfor enige med departementet i at det påhviler aktørene i bransjen et ansvar for å bidra til dette, noe vi også gjerne gjør. Det er gledelig at en stor del av publikum

også ønsker slike lovlige alternativer. Disse tjenestene vil være viktige bidragsytere til at kulturnæringene overlever på sikt.

Samtidig må vi konstatere at selv om tilbudet av gode, lovlige tjenester stadig blir større, fortsetter ulovlig fildeling. Dette både frarøver rettighetshaverne inntekter, men også undergraver det økonomiske grunnlaget for de lovlige tjenestene.

Høringsnotatets pkt 2 Registrering av IP-adresser mv. og tilgang til identitet

Vi støtter forlaget til endringer mht registrering og annen behandling av IP-adresser som omhandles i høringsnotatets pkt 2. Vi ønsker heller ikke løsninger som utstenger aktører fra internett, da dette vil være lite treffsikkert og innebære uforholdsmessige vanskeligheter til å delta i vanlige samfunnsaktiviteter og til å ivareta sine rettigheter.

Rettighetshavers mulighet til bevissikring

En stor svakhet ved de foreslåtte endringene er at en rekke rettighetshavere bare i begrenset grad vil kunne ha muligheter til bevissikring, som foreslått. Dette undergraver norske aktørers muligheter til å overleve i et lengre perspektiv. En meget stor del av rettighetshaverne har i utgangspunktet en svak økonomi og mangler derfor økonomiske ressurser, men også teknisk og juridisk kompetanse til å verne om sine rettigheter. Det vil i en rekke enkeltsaker neppe være prosessøkonomi til å sikre rettighetshaverens tap, selv om disse tapene vil være relativt store for dem med svak økonomi.

Opphavsrettens vern ikke bare er begrunnet i hensynet til den enkelte rettighetshaver, men også at den skapende virksomheten er i samfunnets interesse. Opphavsretten skal sikre den enkeltes muligheter til å få et økonomisk utbytte av sitt skapende arbeid, men blir i dag svekket gjennom blant annet ulovlig fildeling. Ved at den økonomiske terskelen for bevissikring og rettslige prosesser er så høy, betyr dette at mange rettighetshavere blir avskåret fra å benytte seg av de foreslåtte mulighetene.

En konsekvens av denne sårbare situasjonen er at rettighetshaverne må bruke ytterligere ressurser på sammenslutninger eller spesialiserte virksomheter som på deres vegne kan ivareta deres rettigheter. Det synes som om de foreslåtte endringene forutsetter dette. I praksis betyr dette et økende behov for å styrke de kulturpolitiske virkemidlene overfor disse gruppene.

Høringsnotatets pkt 3 Tiltak rettet mot nettsted hvor opphavsrett krenkes

Vi støtter i hovedsak de foreslåtte endringene, men konstaterer at disse forslagene kun er rettet mot nettsted hvor *”i stort omfang gjøres tilgjengelig materiale som åpenbart krenker ...”* (side 58). Vi tror at denne bestemmelsen er så innskrenkende (*stort omfang, åpenbart krenker*) at den bare vil ramme en mindre del av de opphavskrenkelsene som er på internett.

Bestemmelsen synes primært rettet mot store nettsteder som *The Pirate Bay*, mens mindre og smalere nettsteder, eksempelvis basert på musikk- eller filmmessige sjangre, lett vil falle utenfor. Dette fordi totalvolumet kanskje ikke er så stort, men kan desto hardt ramme enkelte aktører mer konsentrert. Slik vil forslaget kunne fremme en utvikling mot enda mer lukkede,

mindre, men flere nettverk, som uansett vil ramme enkelte rettighetshavere betydelig, men vanskelig kunne bli rammet av de foreslåtte endringene.

I forhold til de to foreslåtte alternativene (Medietilsynet, egen klagenemnd, domstolsprøvelse, eller rett til domstolene) som skal kunne ha kompetanse til å stenge nettsted, vil vi foretrekke det første alternativet ettersom en administrativ behandling vanligvis vil være mer effektiv og kostnadsbesparende enn domstolsbehandling. Vi noterer oss videre at domstolsapparatet i sin høringsuttalelse i saken ikke ønsker denne oppgaven.

Dette forutsetter imidlertid at de involverte respekterer den administrative behandlingen, slik at denne ikke bare blir et tidsødende og kostnadskrevenne mellomledd. Vi ønsker derfor at det åpnes for at saker kan tas direkte til domstolene av rettighetshaverne i de tilfeller hvor en domstolsbehandling uansett framstår som uunngåelig.

Høringsnotatets pkt 4 Varselsbrev

Departementet ber om kommentarer på tiltak som bruk av informasjons- eller varselsbrev til abonnenter hvor det er registrert at deres abonnement blir brukt til opphavrettskrenkelser.

Vi tror et slikt tiltak vil begrense rettighetskrenkelsene, og at dette vil bidra til at man unngår en rettsliggjøring av konflikter. Både undersøkelser fra Norge, og erfaringer fra andre land tilsier dette. Vi konstaterer at tilsvarende ordninger er anbefalt i andre land, samt at undersøkelser viser at slike brev har en betydelig virkning på ulovlig aktivitet. Dette gjør at en slik ordning vil kunne være ressurs sparende i forhold til svært ressurskrevende rettsprosesser.

En brevordning gir abonnementene på et tidlig tidspunkt en mulighet til å rydde opp i egne forhold uten at forholdet rettsliggjøres. En brevordning vil kunne organiseres slik at rettighetshaverne ikke kjenner identiteten annet enn i de tilfellene hvor forholdet rettsliggjøres. Slik vil mange av departementets motforestillinger i høringsnotatet kunne i møtekommes.

Nettopp det forhold at det ikke nødvendigvis er abonnementsseier som foretar de opphavrettslige krenkelsene, gjør det nødvendige å underrette vedkommende om at det er registrert aktivitet på vedkommendes abonnementet som vil kunne være ulovlig.

På bakgrunn av at koblingen mellom IP-adresser og abonnementene ligger hos tilbyderne, og er underlagt deres taushetsplikt, må disse ha en sentral rolle i en brevordning. For å ivareta personvern hensyn, som vi også finner svært viktig, vil det etter vår oppfatning være det beste at internett-tilbydere står for forsendelse og arkivering av disse brevene.

Den danske modellen overlater til rettighetshaverne å vurdere om saken skal tas til domstolene der hvor rettighetskrenkelsene videreføres etter andre varselsbrev. Denne ordningen imøtekommer departementets motforestillinger i høringsnotatets side 76, herunder brev-mottakerens behov for å ytre seg – dette legitime behovet oppstår først dersom situasjonen rettsliggjøres. Reaksjoner fra brev-mottaker på et tidligere stadium vil kunne bli rettet til tilbyder, og tillagt saken om den på et senere tidspunkt går videre/vurderes tatt videre.

Vi finner departementets problematisering rundt varselsbrev på sidene 75-76 i høringsnotatet for å være noe defensiv, og rettet mot mer ytterliggående innretninger av ordningen som vi ikke opplever som aktuelle. Vi foreslår at det innføres en modell tilsvarende den danske, hvor disse personvernmessige motforestillingene blir ivaretatt. Samme konklusjon er departementet selv inne på i høringsnotatets side 76.

Vi finner det imidlertid pussig å påberope seg høye kostnader som en motforestilling. De høye kostnadene vil eventuelt oppstå ved at lovbruddene er mange. At mange lovbrudd skal være et argument *mot* begrensende tiltak blir et uttrykk for politisk avmakt og en fallitterklæring overfor rettighetshavernes rettssikkerhet. Vi finner tanken om å unngå begrensende tiltak overfor lovbrudd fordi disse er så omfattende for å være et nederlag for en rettsstat.

Dette forsterkes av at det forutsettes ved en slik brevordning at rettighetskrenkelsene vil gå betydelig ned etter hvert som de første brevene mottas. De angivelig høye kostnadene vil derfor kun være av initiell art.

Vi er innstilt på at de ulike aktørene bærer sine kostnader ved en slik brevmodell. Vi har vondt for å godta at aktører som på kommersiell basis tilbyr internett-tilgang, ikke kan ta konsekvensen av at deres tjenester også benyttes til lovbrudd, og finner det urimelig at også deres kostnader lempes over på de som utsettes for disse lovbruddene. Vi opplever det som et problem at rettighetshaverne som allerede har skapt/finansiert disse rettighetene i tillegg skal pålegges ytterligere kostnader for å styrke det samfunnsmessige pålagte lovvern, fordi den offentlige lovhåndhevelsen svikter. Dette blir i tillegg ytterligere en faktor som svekker rettsvernet til de mest ressursvake aktørene.

Med vennlig hilsen
Norske Dramatikeres Forbund

(5162)
Gunnar Germundson
Forbundsleder

Pål Giørtz
Generalsekretær